

VANHUKSEN VIIMEISET VUODET

Seisoessani yksin äitini valkoiseen lakanaan peitetyn ruumiin ääressä tulin tietämään mitä tarkoittaa kuolemanhiljaisuus.

Ennen sitä koettiin tuskien taival niin vanhuksen kuin omaistenkin osalta. Äiti sai elää terveenä pitkälle vanhuuteensa. Sitten tulivat sairaudet : diabetes, verenpainetauti, nivelrikko, glaukooma, mikä vei näön toisesta silmästä ja kuulon huomattava alenema. Näistä taudeista huolimatta 85- vuotistarkastuksessa lääkäri toteaa lausunnossaan : ”Pirteä ja asiallinen. Elää täysin realiteeteissa. Keskustelee mielellään asioistaan.”

Tämän jälkeen kuvaan tuli Alzheimerin tauti, mikä teki peruuttamatonta tuhoaan aivoissa heikentäen väistämättä toiminnan hallintaa. Äiti asui edelleen yksin omassa kaksiossaan kaupungin kotihoiton maksimituen turvin. Lopullisesti tilanteen romahduttivat toistuvat tulehdustaudit, joiden alkuperää ei sairaaloissakaan aina saatu selville. Vanhus löydettiin kotoaan milloin missäkin asennossa kuumeisena ja sekavana. Vuoden sisällä äiti toimitettiin kuusi kertaa ambulanssilla ensiapuun ja edelleen sairaalaan. Toistuvat tiputushoidot olivat tuskallisia, koska vanhuksen hauraita verisuonia oli vaikea löytää. Kyseisen vuoden aikana sairaalapäiviä kertyi runsaasti enemmän kuin kotona asumista, mikä sekkin oli kaiken aikaa turvattomuuden sävyttämää.

Kaikesta huolimatta laitospaikkaa tälle vanhukselle ei tuntunut löytyvän. Omaisten kipuraja ylitettiin kun ”moniammatillinen tiimi” päätöksensä totesi, että perusteita (!) pitkäaikaiseen laitoshoitoon ei ole.

Samoihin aikoihin vanhustyön merkeissä oli Tampere- talossa paneeli, missä käsiteltiin ikäihmisten asumista. Siellä professori ANTTI HERVONEN totesi, että Alzheimer- potilaan kohdalla tullaan vaiheeseen, jolloin kotihoito ei enää ole mahdollista. Toin esille äitini tilanteen ja kysyin, kenen on vastuu. Tilaajapäällikkö EEVA PÄIVÄRINTA pyysi minut puheilleen ja asiat saivat uuden suunnan. Äiti pääsi Kaupin sairaalaan odottamaan paikkaa Koukkuniemeen. Sitä vaihetta kesti puoli vuotta. Kaupissa äitini tilanne vakiintui turvalliseksi ja myös tulehduskierre saatiin siellä hallintaan.

Annan kiitokset sekä avohoidon että sairaaloiden hoitajille – teillä oli taitavat kädet ja ystävällinen mieli.

Moitteet annan päättävälle virkamiehille, jotka enimmäkseen jätite ”kasvottomiksi”. Teillä vastuukysymys oli erittäin epäselvä ja yhteistyö sosiaalipuolen ja sairaaloiden kesken puutteellista. Myöskään Alzheimer - taudin hoitokriteereitä ei joko tunnettu tai sitten niitä ei noudatettu.

Teille vanhusten asioita ajaville toivon sitkeyttä ja periksiantamattomuutta. Viekkää asianne riittävän korkealle vastuu-tasolle. ”Ruohonjuuritaso” näkee usein asiain oikean laidan, mutta heillä ei ole valtuuksia vaikuttaa. Myös asioista puhuminen voi olla kuin huutaisi tuuleen. Esittäkää kysymyksenne kirjallisessa muodossa - silloin virkamies on velvollinen vastaamaan. Tehkää tilanne julkiseksi - vaikka joku taho teitä siitä estelisi. Mikäli asiat eivät etene paikallisella tasolla , kannattaa muistaa valitustie aina eduskunnan oikeusasiamies PETRI JÄÄSKELÄISTÄ myöten.Omalla kohdallamme paperit olivat jo valmiina, mutta asioiden järjestytyä niitä ei tarvinnut lähettää.

Tampereen kaupungilla on toukokuun 2011 alusta ollut kaksi vanhusasiamiestä, joiden puoleen on hyvä kääntyä. Meidän tilanteessamme ei tästä järjestelystä ennättänyt olla apua.

Syksyllä käynnistyy apulaispormestari ANNA – KAISA IKOSEN johdolla Tampere Senior-hanke. Sen tavoitteeksi sanotaan, että Tampereella asuisivat ”maailman onnellisimmat ikäihmiset”. Hyvä niin! Toivoa sopii, ettei yksittäisen vanhuksen kohtalo huku projektin tilastoihin, kuten usein tapahtuu. Ehkä me seuraava vanhussukupolvi saamme nähdä turvallisemman loppuelämän.

Alkuun palatakseni: äitini kuoli puoli vuotta sitten 93- vuotiaana Koukkuniemen vanhainkodissa loppuun asti hyvän saattohoidon saaneena. Kuolema oli rauhallinen ja kivuton, vanhuksen arvolle sopiva. Viimehoito kunnioitti niitä toiveita, joita hän oli eläessään esittänyt. Nyt äidillä on kaikki hyvin.

Marjatta Harva
psykologi – tytär
Tampere